

9. AB, CH, 6.-17.4. Názvosloví aldehydů a ketonů – nepovinné

Etery

- názvosloví éterů přesahuje i rozšířené učivo základní školy, pokud by měl někdo zájem (budoucí gymnazisté, studenti přírodovědných a zdravotních škol, atd. zájem), ozvěte se a vysvětlím individuálně

Aldehydy a ketony

- s těmito látkami jste se seznámili v kapitole „Kyslíkaté deriváty, které poznáme čichem“

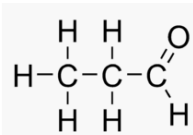
- pro obě tyto skupiny je klíčové, že obsahují kyslík navázaný dvojnou vazbou, tedy =O

A) Aldehydy

- mají tuto skupinu na konci řetězce

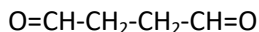
- v koncovce mají tyto uhlovodíky –al

- číslujeme opět tak, aby hlavní skupina měla co nejmenší číslo

Tato látka se tedy nazývá **propan-1-al**, zkráceně lze uvést i **propanal**.

Pokud je skupina na začátku i na konci, používá se koncovka –dial.

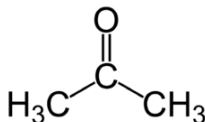
Tato látka se nazývá **butan-1,4-dial**, zkráceně lze použít i **butandial**

B) Ketony

- stejně jako aldehydy mají jako hlavní skupinu dvojně navázaný kyslík

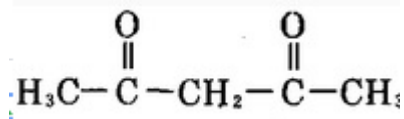
- tento kyslík se ale nenachází na kraji řetězce, ale někde uprostřed uhlíkového řetězce

- v názvu se používá koncovka –on

Tato látka se tedy nazývá propan-2-on, zkráceně lze použít i **propanon**.

- pokud je skupina vícekrát, používá se ještě před koncovkou –di/-tri/-tetra, atd

Tato látka se tedy jmenuje **pentan-2,4-dion**.

Triviální názvy

- Některé tyto deriváty mají svoje triviální názvy
- Triviální název je takový, který se často používá mezi lidmi, ale neříká přímo nic o struktuře dané látky
- Mezi nejběžněji používané patří

Propan-2-on = aceton

Methanal = formaldehyd

Ethanal = acetaldehyd

Procvičování

Jako vždy platí, že správně vyřešené příklady do 19.4. jsou za jedničku.

Napište vzorec

- 1) Hexanal
- 2) Propandial
- 3) Pentan-3-on
- 4) Heptan-2,3,4-trion

Pojmenujte

